

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 19. joulukuuta 2023
(OR. en)

16267/23

Toimielinten välinen asia:
2023/0444(NLE)

ENER 667
ECOFIN 1322

SÄÄDÖKSET JA MUUT VÄLINEET

Asia: NEUVOSTON ASETUS asetuksen (EU) 2022/2576 muuttamisesta sen soveltamisajan pidentämisen osalta

NEUVOSTON ASETUS (EU) 2023/...,

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

**asetuksen (EU) 2022/2576 muuttamisesta
sen soveltamisajan pidentämisen osalta**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 122 artiklan
1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Neuvoston asetus (EU) 2022/2576¹ hyväksyttiin Venäjän Ukrainaa vastaan ilman edeltävää provokaatiota ja perusteettomasti toteuttaman hyökkäyssodan aiheuttaman kaasuntoimituskriisin vuoksi ja koska unionin on tarpeen reagoida väliaikaisin toimenpitein jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun hengessä. Sillä pyritään lieventämään vaikutusta kaasun hintaan puuttumalla sen kysyntään ja tarjontaan, varmistamalla toimitusvarmuus koko unionissa ja lisäämällä yhteisvastuuta.
- (2) Asetuksessa (EU) 2022/2576 säädetään väliaikaisesta oikeudellisesta kehyksestä, joka koskee kaasuhankeiden parempaa koordinoitua, toimenpiteitä kaasun kohtuuttomien hintojen ja liiallisen päivänsäisen volatilitietin ehkäisemiseksi energiaojoannaismarkkinoilla sekä toimenpiteitä kaasuhatätilanteessa.
- (3) Asetuksen (EU) 2022/2576 soveltamisaika rajattiin alun perin 30 päivään joulukuuta 2023.

¹ Neuvoston asetus (EU) 2022/2576, annettu 19 päivänä joulukuuta 2022, yhteisvastuun lisäämisestä kaasuhankeiden paremman koordinoitua, luotettavien viitehintojen ja rajatylittävän kaasukaupan avulla (EUVL L 335, 29.12.2022, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2576/oj>).

- (4) Komissio suoritti asetuksen (EU) 2022/2576 30 artiklan mukaisesti mainitun asetuksen uudelleentarkastelun ja antoi 28 päivänä syyskuuta 2023 kertomuksen, jossa esitetään yhteenveto tärkeimmistä havainnoista, jäljempänä 'kertomus'. Kertomuksessa todettiin, että asetuksella (EU) 2022/2576 on ollut tärkeä rooli kaasumarkkinoiden tilanteen vakauttamisessa ja riittävien kaasutoimitusten varmistamisessa unionissa ja että se on tärkeä osa kaasun toimitusvarmuutta koskevaa unionin välineistöä.
- (5) Asetuksessa (EU) 2022/2576 säädetään sellaisen palvelun nopeutetusta perustamisesta, joka mahdollistaa kysynnän yhdistämisen ja yhteiset kaasuhankinnat, ja edellytetään, että jäsenvaltiot toteuttavat asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat maakaasualan yritykset ja kaasua kuluttavat yritykset osallistuvat palveluntarjoajan järjestämään kysynnän yhdistämisprosessiin yhtenä mahdollisena keinona saavuttaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2017/1938² tarkoitetut täyttötavoitteet. Jäsenvaltiot ja maakaasualan yritykset sekä kaasua kuluttavat yritykset ovat tosiasiallisesti osallistuneet asetuksen (EU) 2022/2576 mukaiseen kysynnän yhdistämis- ja yhteishankintamekanismiin, jäljempänä 'AggregateEU', ja myötävaikuttaneet siihen, että lokakuuhun 2023 mennessä kaasun yhdistetty kokonaiskysyntä oli 44,04 miljardia kuutiometriä, mikä on yli kolme kertaa kysynnän yhdistämisen pakollinen määrä. Tämä osoittaa, että markkinatoimijat ovat olleet huomattavan kiinnostuneita AggregateEU:sta.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1938, annettu 25 päivänä lokakuuta 2017, toimista kaasun toimitusvarmuuden turvaamiseksi ja asetuksen (EU) N:o 994/2010 kumoamisesta (EUVL L 280, 28.10.2017, s. 1. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj>).

- (6) Kertomuksessa todettiin, että AggregateEU tarjosi eurooppalaisille ostajille lisämahdollisuuksia hankkia kaasua luotettavilta toimittajilta kilpailukykyisin ehdoin ja paransi markkinoiden läpinäkyvyyttä kysynnän ja tarjonnan suhteen, mikä osaltaan vähensi markkinoiden volatiliteettia.
- (7) Markkinoiden valvontaa koskevien sääntöjen osalta asetuksessa (EU) 2022/2576 edellytetään, että kukin kauppapaikka, jossa käydään kauppaa energiaan liittyvillä hyödykejohdannaisilla, perustaa kullekin siinä kaupankäynnin kohteena olevalle energiaan liittyvälle hyödykejohdannaiselle päivänsisäisen volatiliteetin hallintamekanismin, joka perustuu sellaisiin hintojen ylä- ja alarajoihin jotka määrittävät ne hinnat, joiden ylä- ja alapuolella toimeksiantoja ei saa toteuttaa, jäljempänä 'päivänsisäisen volatiliteetin hallintamekanismi'. Kertomuksessa todettiin, että kaasumarkkinoilla esiintyy edelleen merkittävää volatiliteettia ja että päivänsisäisen volatiliteetin hallintamekanismilla voi olla merkitystä kohtuuttomien hintapiikkien estämisessä ja markkinoiden vakauttamisessa.
- (8) Asetuksen (EU) 2022/2576 nojalla Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto (ACER) laatii ja julkaisee päivittäisen nesteytetyn maakaasun (LNG) hinta-arvioinnin ja päivittäisen LNG-viitearvon niiden liiketoimia koskevien LNG-markkinatietojen perusteella, jotka ACERin kerää ja käsittelee järjestelmällisesti. Nesteytetyn maakaasun hinta-arvioinnit ja LNG-viitearvo ovat lisänneet markkinoiden läpinäkyvyyttä, mikä on parantanut markkinatoimijoiden kykyä turvata nesteytetyn maakaasun toimitukset kilpailukykyisin hinnoin. Kertomuksessa todettiin, että nesteytetyn maakaasun hinta-arvioinnit ja LNG-viitearvo ovat osoittautuneet hyödyllisiksi markkinoiden vakauttamisessa.

- (9) Asetuksessa (EU) 2022/2576 säädetään useista kaasuhätätilanteessa sovellettavista toimitusvarmuutta ja yhteisvastuuta koskevista säännöksistä, jotta energia-alan yhteisvastuutoimenpiteiden organisointia voidaan koordinoida paremmin hätätilanteissa. Asetuksen (EU) 2022/2576 IV luvulla täydennettiin väliaikaisesti asetusta (EU) 2017/1938 erityisesti siten, että yhteisvastuumekanismeja alettiin soveltaa oletusarvoisesti kahdenvälisen sopimusten puuttuessa, sekä laajentamalla yhteisvastuumekanismi koskemaan nesteytettyä maakaasua ja sähkön toimitusvarmuuden kannalta kriittisiä kaasumääriä. Lisäksi asetuksessa (EU) 2022/2576 säädetään väliaikaisista toimenpiteistä asetuksen suojattujen asiakkaiden ei-välttämättömän kulutuksen vähentämiseksi ja rajatylittäviä virtoja koskevista suojoitoimista. Kertomuksessa todettiin, että väliaikaiset toimitusvarmuutta ja yhteisvastuuta koskevat säännökset ovat osoittautuneet hyödyllisiksi kaasukriisin ehkäisemisessä ja lieventämisessä sekä kaasun kysynnän vähentämispyrkimysten helpottamisessa.
- (10) Kertomuksen päätelmä, jonka mukaan unionin energian toimitusvarmuudessa on edelleen vakavia vaikeuksia, pitää edelleen paikkansa. Kaasumarkkinoiden maailmanlaajuinen tilanne on edelleen hyvin kireä. Kaasun hinnat ovat edelleen huomattavasti korkeammat kuin ennen kriisiä, millä on väistämättömiä seurauksia unionin kansalaisten ostovoimalle ja unionin yritysten kilpailukyvyille. Toinen tekijä nykytilanteessa on kaasumarkkinoiden volatilitteetti. Viimeaikaiset hintojen heilahtelut kesällä ja syksyllä 2023, jotka johtuvat muun muassa Australian nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten lakosta ja Balticconnector-kaasuputken vaurioitumisesta, osoittavat, että markkinat ovat edelleen hauraat ja alttiit jopa suhteellisen pienille kysyntään ja tarjontaan kohdistuville häiriöille. Lähi-idän meneillään oleva kriisi on merkittävä geopoliittinen lisäriski, joka saattaa vaikuttaa hintoihin ja kaasun toimituksiin. Näissä olosuhteissa pelko kaasun riittämättömyydestä voi aiheuttaa suuria reaktioita, joilla on merkittäviä vaikutuksia hintoihin.

- (11) Koska putkikaasun tuonti Venäjältä on vähentynyt merkittävästi kuluneen vuoden aikana, unioniin suuntautuvien kaasutoimitusten saatavuus on pienentynyt huomattavasti kriisiä edeltäneisiin tasoihin verrattuna. Putkikaasun nykyisellä tuontitasolla unionin odotetaan tuovan Venäjältä noin 20 miljardia kuutiometriä putkikaasua, jollei tämä epäluotettava tuonti katkea kokonaan. Tämä olisi noin 110 miljardia kuutiometriä vähemmän kuin vuonna 2021. Sen vuoksi kaasupulan riski unionissa on olemassa.
- (12) Maailmanlaajuiset kaasumarkkinat ovat tällä hetkellä hyvin kireät, ja niiden odotetaan pysyvän sellaisina vielä jonkin aikaa. Nesteytetyn maakaasun maailmanlaajuinen tarjonta on kasvanut vain vähän kuluneena kahtena vuotena, mikä johtui vähäisistä nesteytyskapasiteetin lisäyksistä, käyttökatkoksista tärkeimmissä vientilaitoksissa ja syöttökaasun heikentyneestä saannista LNG-nesteytyslaitoksissa. Merkittävää uutta LNG-nesteytyskapasiteettia saataneen käyttöön vasta vuoden 2025 aikana. Markkinoiden tasapainon odotetaan siis säilyvän edelleen epävarmana lähitulevaisuudessa. Tällä tilanteella on kielteisiä vaikutuksia kaasun hintoihin, jotka ovat edelleen yli kaksi kertaa ennen kriisiä vallinneita tasoja korkeampia, vaikka jäävätkin kesälle 2022 osuneen huipun alapuolelle.

- (13) Vallitsevat kireät markkinaolosuhteet huomioon ottaen hinnat voivat jälleen nousta huippulukemiin ennakoimattomien tapahtumien ja äkillisten häiriöiden vuoksi, jollaisia ovat nesteytetyn maakaasun kysynnän elpyminen Aasian kaasumarkkinoilla, mikä voisi vähentää maailmanmarkkinoilla saatavilla olevan kaasun määrää, kylmä talvi, joka voisi aiheuttaa kaasun kysynnän lisääntymisen 30 miljardilla kuutiometrillä, äärimmäiset sääolot, jotka voisivat vaikuttaa vesivoiman varastointiin ja ydinvoiman tuotantoon alhaisen vedenkorkeuden vuoksi ja johtaa näin kaasukäyttöisen sähköntuotannon kysynnän lisääntymiseen, kriittisten infrastruktuurien muut häiriöt, kuten syyskuussa 2022 tapahtunut Nord Stream -putkien sabotointi tai lokakuussa 2023 tapahtunut Balticconnector-putken vaurioituminen, sekä geopoliittisen ympäristön ja uhkaympäristön huononeminen kaasua toimittavilla alueilla esimerkiksi Lähi-idän kriisin vuoksi.
- (14) Kun otetaan huomioon nykyinen tarjonnan ja kysynnän tasapainon kireys, kaasutoimitusten vähäisetkin häiriöt tai pelkkä tällaisten häiriöiden uhka voivat vaikuttaa dramaattisesti kaasumarkkinoihin ja aiheuttaa vakavaa ja pysyvää haittaa unionin taloudelle ja kansalaisille.
- (15) Nykyinen kriisi altistaa koko unionin energiapolulle ja korkeille energian hinnoille. Jatkuvat vakavat vaikeudet, jotka vaikuttavat edelleen kaasun toimitusvarmuuteen unionissa, sekä mahdolliset uudet lisävaikeudet ja kaasun hintataso voivat heikentää taloudellista tilannetta, teollisuuden kilpailukykyä ja kansalaisten ostovoimaa.

- (16) Koska unioni muodostaa sisämarkkinat, yhdessä jäsenvaltiossa esiintyvällä kaasupulalla olisi vakavia seurauksia kaikissa muissa jäsenvaltioissa kaasun fyysisen tarjonnan puutteen, hintavaihtelujen tai tiettyihin teollisuudenaloihin jossakin jäsenvaltiossa mahdollisesti kohdistuvien rajoitusten aiheuttaman teollisuusketjujen häiriintymisen vuoksi. Kaikki jäsenvaltiot voivat yhteisvastuun hengessä myös auttaa edelleen vähentämään energiapulan riskiä ja hillitä kaasun hintavaihteluja.
- (17) Asetuksen (EU) 2022/2576 soveltamisajan pidentäminen on poikkeuksellinen ja ajallisesti rajattu toimenpide, jolla vastataan jatkuviin ja uusiin vakaviin energiantoimitusvaikeuksiin, joihin liittyy välittömän kriisin riski. Soveltamisajan pidentäminen vähentää selvästi markkinoiden volatilitteettia ja lisää yhteisvastuuta.
- (18) Toimet on tarpeen toteuttaa kiireellisesti. Asetuksen (EU) 2022/2576 soveltamisajan, joka päättyy 30 päivänä joulukuuta 2023, pidentämättä jättäminen saattaisi muuttaa unionin tähän mennessä saavuttamaa vakautunutta mutta haurasta tilannetta ja heikentäisi kykyä selviytyä todennäköisestä tulevasta kehityksestä, kuten Venäjän tuonnin täydellisestä pysähtymisestä. Asetuksen (EU) 2022/2576 soveltamisajan pidentäminen vastaa myös komission 18 päivänä toukokuuta 2022 antamassa tiedonannossa ”REPowerEU-suunnitelma”, jonka tarkoituksena oli suojella unionin kansalaisia ja taloutta liian korkeilta hinnoilta ja energiapulalta.

- (19) Koska energiatoimituksissa esiintyy jatkuvia jännitteitä, on perusteltua pidentää asetuksen (EU) 2022/2576 kysynnän yhdistämistä ja yhteishankintaa koskevien säännösten soveltamisaikaa, koska ne auttavat varmistamaan, että yrityksillä kaikissa jäsenvaltioissa on tasavertaisempi pääsy uusiin tai täydentäviin kaasulähteisiin. Kyseiset säännökset auttavat myös varmistamaan paremmat ehdot kuin mitä muutoin mahdollisesti sovellettaisiin palveluntarjoajaa käyttämällä kaasua hankkiviin yrityksiin, mikä parantaa toimitusvarmuutta.
- (20) Kysynnän yhdistämistä ja yhteishankintoja koskevien säännösten soveltamisajan pidentäminen vahvistaisi unionin yhteisvastuuta kaasun hankinnassa ja jakelussa. Kysynnän yhdistämisen ja yhteishankintojen pidennetyllä käytettävissä olemisella tuetaan yhteisvastuun hengessä erityisesti niitä yrityksiä, jotka ovat aiemmin ostaneet kaasua ainoastaan tai pääasiassa venäläisiltä toimittajilta, auttamalla niitä hankkimaan toimituksia vaihtoehtoisilta maakaasun toimittajilta tai tuottajilta edullisin ehdoin.
- (21) Jotta markkinaosapuolia voidaan tukea koko tämän talven ja seuraavan kaasuvarastojen täyttökauden ajan, olisi varmistettava AggregateEU-toiminnan jatkuvuus. Tähän sisältyy mahdollisuus jatkaa palveluntarjoajan kanssa tehtyä nykyistä, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046³ mukaista sopimusta.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta (EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj>).

- (22) Kun otetaan huomioon kuluttajille koituvat edut, hintavakaus ja energian toimitusvarmuus, on perusteltua pidentää niiden säännösten soveltamisaikaa, joilla otetaan käyttöön asetuksen (EU) 2022/2576 säännösten osalta päivänsisäisen volatilititeetin hallintamekanismi, hinta-arvioinnit ja LNG-viitearvo.
- (23) Kun otetaan huomioon edellä esitetyt vakaiden kaasutoimitusten osalta jatkuvat riskit, on myös aiheellista pidentää kaasuhätätilanteita koskevien säännösten soveltamisaikaa vielä yhdellä vuodella kyseisten säännösten myönteisiä vaikutuksia koskevien kertomuksen havaintojen mukaisesti. Liitteessä I esitetyt kriittisten kaasumäärien arvot pätevät edelleen asetuksen (EU) 2022/2576 vuoden 2024 loppuun ulottuvan pidennetyn soveltamisajan aikana.
- (24) Asetuksen (EU) 2022/2576 pidennetyn soveltamisen olisi oltava väliaikaista, sen olisi asiaankuuluvien säännösten soveltamisen jatkumisen varmistamiseksi tultava voimaan 31 päivänä joulukuuta 2023 ja sen olisi kestävä yhden vuoden eli 31 päivään joulukuuta 2024 saakka. Soveltamisajan pidentäminen yhdellä vuodella on tarpeen ja oikeasuhteista, koska energian saantiin liittyy edelleen vakavia vaikeuksia ja niistä aiheutuu hintoihin ja toimitusvarmuuteen kohdistuvia riskejä, joiden odotetaan jatkuvan ainakin koko vuoden 2024 ajan. Kun otetaan huomioon, että lokakuuhun 2023 mennessä kysynnän yhdistämismekanismiin avulla yhdistetyt kaasumäärät olivat jo kolminkertaiset vaadittuihin määriin nähden, asetuksen (EU) 2022/2576 soveltamisajan pidentämiseen ei pitäisi sisältyä pakollista osallistumista kysynnän yhdistämiseen.
- (25) Sen vuoksi asetusta (EU) 2022/2576 olisi sovellettava 31 päivään joulukuuta 2024 saakka.

- (26) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta, vaan se voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla, ja tämän vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi.
- (27) Sen vuoksi asetus (EU) 2022/2576 olisi muutettava,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla
Asetuksen (EU) 2022/2576 muuttaminen

Muutetaan asetus (EU) 2022/2576 seuraavasti:

- 1) korvataan 5 artiklan 5 kohta seuraavasti:
 5. ”Komissio voi pyytää palveluntarjoajaa toimittamaan kaikki 7 artiklassa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarvittavat tiedot.”;
- 2) poistetaan 10 artikla;
- 3) korvataan 31 artiklan toinen kohta seuraavasti:

”Sitä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2024.”;

4) muutetaan liite I seuraavasti:

a) korvataan a kohdan alaviite 1 seuraavasti:

”Liitteessä I olevassa a ja b kohdassa esitetyt luvut perustuvat tietoihin, jotka on saatu sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston (Sähkö-ENTSO:n) asetuksen (EU) 2019/941 9 artiklan mukaisesti tekemästä talvikauden riittävyysarvioinnista, lukuun ottamatta Maltaa, jonka sähköntuotanto perustuu yksinomaan nesteytetyn maakaasuun toimituksiin ja jossa ei ole merkittävää varastointikapasiteettia. Ottaen huomioon pienlämpöarvoisen kaasun erityinen luonne tässä taulukossa esitetyt Alankomaita koskevat arvot olisi kerrottava muuntokertoimella 37,89 jaettuna kertoimella 35,17. Liitteessä I olevassa a kohdassa esitetään Sähkö-ENTSO:n laskemat maakohtaiset määrät joulukuun 2022 ja maaliskuun 2023 välisille kuukausille; liitteessä I olevassa b kohdassa huhtikuun 2023 ja joulukuun 2024 väliselle ajalle esitetyt luvut vastaavat joulukuun 2022 ja maaliskuun 2023 välisen ajan keskimääräisiä arvoja.”;

b) korvataan b kohdan otsikko seuraavasti:

”23 artiklan mukaiset suurimmat sähkön toimitusvarmuuden kannalta kriittiset kaasumäärät huhtikuun 2023 ja joulukuun 2024 välisenä aikana (arvot, milj. kuutiometriä)”.

2 artikla
Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 31 päivänä joulukuuta 2023.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty ...

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
